

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

היכל
תשיעי

מאמר מוצאי ש"פ לך לך ה'תשל"ח

כ א ת
כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א
שניאורסאהן

מליובאוויטש

הוצאה ששית

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, ניו.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושלוש לבריאה
חל' תהא שנת נפלאות גדולות
צדי"ק שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

בס"ד.

בזה הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה ויאמר גר' לך לך ושיחה מכ"ק
אדמו"ר שליט"א, שאמרם במוצאי שבת פרשת לך לך שנה זו.

מערכת „אוצר החסידים“

עש"ק וירא ה'תשל"ח. ברוקלין נ"י.

שנת חשבעים וחמש לחולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א

(*) השיחה נדפסה בלקריש ח"כ ע' 301.

בס"ד. מוצאי ש"פ לך לך - בחדרו - ה'תשל"ח

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך, וידוע¹ שיש בזה ב' פירושים. פירוש הא' שההליכה (דלך לך) היא מלמעלמ"ט, וכמבואר בתו"א² שאברם הוא אב רם, שכל הנעלם מכל רעיון [שהוא למעלה גם מבחי' חכמה. כי חכמה (עם היותה ראשית כל הכחות פנימיים) היא בחי' גילוי. משאיכ אב רם הוא שכל הנעלם מכל רעיון. וכמבואר בהגהות וביאורי הצי"צ לתו"א שם³ פרטי הדרגות שבוה]. ואמר ה' אל אברם לך לך מארצך גו' שיצא אורו הנעלם לגילוי ויומשך מלמעלה למטה עד אל הארץ, בחי' מלכות. ומוסיף, אשר אראך, ובוה ב' פירושים. א' (כפשוטו) שאראך קאי על הארץ, בחי' מלכות, שהמלכות היא בחי' עלמא דאתגליא לכן אומר עלי' אשר אראך⁴. ופירוש ב' שאראך קאי על אברם (בחי' שכל הנעלם מכל רעיון) — אראה ואגלה אותך בעצמך⁵ (במהותך ועצמותך⁶). והיינו, דהגם שספירת המלכות עלמא דאתגליא (ובפרט כמו שנמשכת בכי"ע⁷) היא קצה הכי תחתון, ושכל הנעלם מכל רעיון (שהוא נעלם גם מרעיון העליון) הוא קצה הכי עליון, אעפ"כ, ע"י הירידה וההמשכה (דאברם, שכל הנעלם מכל רעיון) אל הארץ אשר אראך (כפירוש הא'), לבחי' מלכות עלמא דאתגליא (קצה התחתון), עי"ז יתראה ויתגלה אמיתית ענינו (מהותו ועצמותו) של אברם (כפירוש הב'), שנעשה עילוי (גם) בבחי' שכל הנעלם מכל רעיון (קצה הכי עליון), כמובן מהמבואר בתו"א שם⁸.

ב) ועד"ו הוא גם בענין ירידת הנשמה בגוף⁹, שהעלי' הנעשית בהנשמה ע"י ירידתה למטה [שנעשית בבחינת מהלך¹⁰, ענין¹¹ לך לך], היא

- (1) תו"ח לך לך פס, ב. אוה"ת שם (כרך ו') תתרע"ט, ב.
- (2) ר"פ לך לך. וראה גם תו"ח שם (פ, א). אוה"ת שם תתרע"ב, א ואילך.
- (3) אוה"ת לך לך (כרך ד') תרפ"ה, א. וראה גם תו"ח שם.
- (4) כ"מ בתו"ח שם (תחילת סעיף ב'). ושם פא, רע"א — באר"א קצת.
- (5) תרא יא, ב. תו"ח שם פא, רע"א. אוה"ת שם (כרך ו') תתרע"ג, א.
- (6) תו"ח שם. ובאוה"ת שם: בעצמך ומהותך.
- (7) ראה לקמן סוסי"ב.
- (8) ראה תו"א שם יא, ב ואילך (ובתו"ח שם פא, סעי' ואילך. אוה"ת שם תתרע"ג, ב), שהירידה דבחי' אברם למטה היא ע"י (גילוי) בחינה שלמעלה מבחי' אברם. ובאוה"ת שם (כרך ד') תרפ"ה, א בשוה"ג, שהיא ירידה צורך עלי'.
- (9) ראה אוה"ת שם תרפ"ה, סעי'א, שענין לך לך. קאי על ירידת הנשמה בגוף⁹.
- (10) ראה בהמצויין לעיל ע' רעז הערה 50. ובכ"מ.
- (11) ראה אוה"ת שם תרע"ט, א: .לך לך, שיהי' בבחי' מהלך ולא בבחי' עומדי. ושם ע"כ: שזהו

גם בהדרגות הכי נעלות שבה, ואפילו בבחינת יחידה. דהגם דזה שנקראת יחידה הוא להיותה „מקבלת מיחיד“¹² [שלכן¹³ אין שייך שתהי' כנגדה בלעו"ז, בבואה דבבואה לית להו"ז], מ"מ, ע"י שהנשמה יורדת למטה, מאיגרא רמה לבירא עמיקתא¹⁴, נעשה עלי' גם בבחינת יחידה שבה. כמבואר בכמה דרושים¹⁵ שע"י עבודת הנשמה בירידתה למטה דוקא נעשה עלי' (ועלי' שלא בערך) גם בשרש ועצם הנשמה שלמעלה. וכמובן גם מהמבואר בכמה שיחות¹⁶ (בענין עלי' לתורה), שהעלי' היא בכל חמש הבחינות שבנשמה נפש רוח נשמה חי' יחידה, שהם ג' הבחינות תחתיים שניים ושלישיים¹⁷ דתיבת נח. וע"פ משנתל"א¹⁸ (ע"פ תורת הבעש"ט¹⁹ עה"פ²⁰ בא גו' אל התיבה) שענין תיבת נח הוא „הוראה בסדר עבודה“²¹ לכאויא מישראל [ובפרט לאחר חודש תשרי שאז מתחיל סדר העבודה דויעקב הלך לדרכו²²]. שהגם שהוא הולך לדרכו (גם) בעניני הרשות ובעובדין דחול, ועד לבחי' מים רבים שהם כל טרדות הפרנסה כו'²³, מ"מ ע"י שמכניס את עצמו בהתיבות דתפלה ותורה הנה לא זו בלבד שהוא „ניצל מהשטף דמבול“²⁴ אלא יתירה מזו שע"י המים נעשה ותרם התיבה²⁵ ועד שנעשה ותנח התיבה²⁶], מובן מזה, שעליית הנשמה שנעשה ע"י ירידתה למטה והתלבשותה במים רבים הוא בכל ג' הבחינות (דתיבת נח) תחתיים שניים ושלישיים, שענינם בנפש האדם הוא נר"נ חי' יחידה²⁷. בדוגמת המבואר לעיל (סעיף א')

(12) לקרית ראה כה, א.

(12*) ראה ד"ה צהר תעשה תשיז פ"ל (ע' 187). וראה גם ד"ה ועשית ציץ עתיר (ע' קס).

(13) גיטין סו, א. לקרית תצא לו, ג. ד"ה ועשית ציץ שם. צהר תעשה שם.

(14) לשון הנמרא — תגינה ה, ב.

(15) ד"ה זה היום תשיט ספיב ואילך. וראה הביאור בזה לקושי ח"ג ע' 846.

(16) לקויד כה, ב ואילך. סה"ש תשיב ע' 75.

(17) נח ו, טו. וראה לקמן הערה 26.

(18) לקושי ח"ב ע' 286.

(19) הובאה בד"ה צהר תעשה תרציה (בסה"מ קונט' ח"ב) בתחלתו ובכ"מ (ראה הוספות לכשיט (הוצאת קה"ת) סי' י).

(20) נח ו, א.

(21) לשון כ"ק מרח אדמורי בד"ה צהר תעשה שם.

(22) ראה בארוכה לקושי שם ע' 269, וע' 282.

(23) ראה ד"ה מים רבים סעיף ו' (לעיל ע' רעז).

(24) (נח ו, יז) תוי"ט, ס, סע"א.

(25) נח ה, ד. וראה איה"ת נח ע, א. (כרך ג') תרמג, ב ואילך.

(26) ראה איה"ת שם תרכז, א (מרמ"ז), שג' הבחינות תחתיים שניים ושלישיים הם בי"ע אצילות

שע"י הליכת וירידת אברם אל הארץ בחי' מלכות, שהתכלית (דירידה זו) הוא להיות גילוי בבי"ע²¹ [וכידוע²²], שהליכת אברם אל הארץ הי' בכדי להמשיך בבי"ע עד בעוה"ז הגשמי, שע"ז עשה הכנה להמשכה שע"י מעשה המצוות בגשמיות לאחר מית[נעשה עילוי גם בבחי' שכל הנעלם מכל רעיון.

ג) **ופירוש** הב' בלך לך גו' אל הארץ הוא (כפשטות הכתוב²³) שהליכה זו היא מלמטה למעלה, ההליכה מארצך וממולדתך ומבית אביך שהוא (כפשטות הכתוב) ארצו וגו' של תרח [היפך ענין הטהרה²⁴], דרגא הכי תחתונה, ומשם ילך ויעלה מלמטלמ"ע עד אל הארץ אשר אראך שקאי (כניל ס"א) על בחי' המלכות, ועד לבחי' ויבן שם מזבח להוי' הנראה אליו²⁵ (שהוא למעלה מבחי' מלכות), ועד אשר ויבן שם מזבח להוי' סתם²⁶, בחי' הוי' דלעילא, הוי' הנעלם, שלמעלה מהוי' (דלתתא) הנראה²⁷, ועד"ז הוא גם בהעבודה ד.ויעקב הלך לדרכו²⁸ שבכא"ז שלאחרי חודש תשרי, שהליכה זו היא (לא רק באופן דמלמעלמ"ט, שהולך לדרכו מהמועדים דחודש תשרי לדרכו בעניני הרשות ועובדין דחול במשך כל השנה, אלא) גם באופן דמלמטלמ"ע, מתחיל מכח המעשה שלו, ובכח המעשה גופא כמו שהוא בהעקב שבו, דרגא היותר תחתונה שבגוף האדם [ועד שהוא ענין דהיפך החיים²⁹], בדוגמת המובא לעיל בנוגע לתרח שהוא היפך הטהרה³⁰, ומשם מתחיל הליכתו מלמטלמ"ע, שפועל גם בהעקב שלו ער זאָל דערהערן אלקות [וכמ"ש באברהם עקב אשר שמע אברהם בקולי³¹ שגם העקב שלו האָט

ואיך. וידוע (שע"ק להרחיז ח"ג פ"ב. ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"ג — הובא בהמשך תרס"ו ע' רל. דיה ויהי אימן עטרית פ"א. ובכ"מ) שגרי"ן הם מבי"ע, חי' מאצי', ויחידה מאיך. וזהו גם הכוונה במ"ש בלקיוד שם, שחמשה השמות נרנח"י הם תחתיים שניים שלישיים רביעיים וחמשיים שהם ד' עולמות אבי"ע ועולמות האים שלמעלה מאצילות, שמונה העולמות בי"ע 7' בחינות — כהפי' (אוהית שם, משליה), שתחתיים שניים ושלישיים הם בי"ע (ועפ"ז יש רביעיים וחמשיים — ובדוגמת ה' שמות דנשמה).

27) תוי"א ריש פרשתנו (וראה הגהות הצי"צ לשם אוהית לך (כרך ד') תרפ"ה, ב. תרפ"ט, ב).

28) תוי"א שם פג, ד ואילך. אוהית שם (כרך ו') תחרעה, סע"א ואילך. וראה גם תוי"א יא.

סע"ג.

29) וכ"ה בלית להאריזיל — מובא במקומות שבהערה ז.

30) ראה במדב"ר רפ"ט: מי יתן סהור מטמא .. כגון אברהם מתרת.

31) פרשתנו יב, ז.

32) שם, ח.

33) אוהית פרשתנו (כרך ד') תרפ"ד, ב. תרפ"ו, ב. תרפ"ט, סע"א. דיה בחודש השלישי תשי"ב.

34) אדר"ג ספלי"א.

35) תולדות כו, ה.

דערהערט³⁶. ועיי שהי' זה אצל אברהם אבינו, ניתן הכח על זה לכאורא ישראל (בדוגמת האהבה מסותרת שבכאורא ישראל שהיא בירושה לנו מאבותינו³⁷, ובפרט מאברהם אבינו³⁸). ומוזה נמשך (כאופן דהילוך מלמטלמ"ע) השמיעה (דער דערהער) באלקות בכל הכחית, עד לכח השכל שבראש, שתהי' בהם השמיעה למעלה ממדידה והגבלה דשכל.

וגם ענין זה דויעקב הלך לדרכו³⁹ (הליכה מלמטלמ"ע) מתחיל לאחר חודש תשרי. דהנה העבודה דשמע"צ ושמח"ת (סיום המועדים דחודש תשרי) היא ב(שמחה ו)ריקודים, שענין הריקודים הוא (בעיקר ומתחיל) בהרגלים, ובהם גופא בהעקב שבהם. ועיי שהעקבים מתנשאים (הויבן זיך) ומרקדים, הם מנשאים גם את הראש (וכח השכל שבו)⁴⁰, שגם הוא מרקד בשמחה גדולה למעלה ממדידה והגבלה. ומוזה נמשך כח על העבודה דויעקב הלך לדרכו (הליכה מלמטלמ"ע) כמשך כל השנה, מתחיל מכח המעשה כמו שהוא בהעקב [כולל הענינים שאדם דש בעקביו⁴¹, היינו ענינים אשר (מצד איזה סיבה שתהי') אין לו חיות בהם (בדוגמת העקב כפשוטו שהו"ע דהיפך החיים)]⁴², ומוזה ממשיך (כאופן דהילוך מלמטלמ"ע) גם לכח השכל שבראש, כנ"ל.

ד) **ושני** פירושים הנ"ל כלך לך מארצך גו' הם בהתאם לשני הפירושים ב.בעבר הנהר ישבו אבותיכם⁴³. הפירוש [שנפנימיות התורה⁴⁴] שעבר הנהר הוא הבחי' שלמעלה (גם) מבחי' ונהר יוצא מעדן⁴⁵ (בינה דאצילות) ופירוש בעבר הנהר ישבו אבותיכם גו' הוא ששרש האבות הוא מעבר הנהר שלמעלה מאצילות ומשם נמשכו למטה (בעבר השני של הנהר, היינו) בויא דאצילות, ועד ש.ואולך אותו בכל ארץ כנען⁴⁶ הירידה וההמשכה בבחינת המלכות (כנ"ל סעיף א' שארץ ישראל קאי על מלכות) — ההליכה מארצך גו', שקאי על עבר הנהר, אל הארץ אשר, אראך, הוא הליכה מלמעלה למטה⁴⁷. והפירוש (כמו שהוא בפשטות) שעבר הנהר הוא מקומו

(36) סה"מ תשי"ח ס"ע 253. התמים חיו ע' נב.

(37) תניא פ"ח.

(38) תו"ח שמות תקלו, סע"ב. וראה גם לקו"ת סוכות ע"ה, ד. שמע"צ פט, ב.

(39) ראה גם לק"ש שם ע' 267 ואילך.

(40) רש"י ר"פ עקב.

(41) יהושע כד, ב. ובאוה"ת פרשתנו תרפ"ב, ב. הובא ב' הפירושים דלקמן.

(42) תו"א כה, א. ע"ה, ד. דרמ"צ פ"ב, ב. ובכ"מ.

(43) בראשית ב, י"ד.

(44) יהושע שם, ג.

(45) ראה גם אוה"ת שם תרצ, ב.

של תרח, ומיש בעבר הנהר ישבו אבותיכם גו' הוא לגריעותא [כדמוכח ממרז"ל] מתחיל בגנות כו' מתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו כו' שנאמר בעבר הנהר ישבו אבותיכם גו' — ההליכה מארצך גו' (עבר הנהר) אל הארץ אשר אראך, הילוך ועלי מלמטלמיע"י (כנ"ל סעיף ג').

ה) **והנה הגם שב' פירושים הנ"ל בלך לך** הם שני פירושים שונים והפכיים, מ"מ, מכיון שב' הפירושים הם באותה התיבה (תיבת לך), מוכח מזה"ל, שענין לך לך [וההוראה לכאויא מישראל שבפרשה זו] כולל ב' האופנים יחד, הילוך מלמעלמ"ט והילוך מלמטלמיע"י. ובדוגמת, והתהלכתי בתוכם"י, ש, והתהלכתי (לשון רבים) כולל"י ב' בחינות הילוך הנ"ל"י. וכ"ה גם בענין ואולך אתכם קוממיות"י, ש, קוממיות"י (לשון רבים"י) מורה על ב' קומות"י [קומה דארי' וקומה דאריח, שהם דוגמת ב' בחינות הילוך הנ"ל"י], הכוונה בזה היא ש, קוממיות"י כולל ב' הקומות יחד.

ויש לקשר זה עם שנה זו (ביחוד), שהיא שנת העיבור, ויתירה מזו שהיא שנת העיבור דסיום מחזור קטן, שבה נעשה ההתאמה דשנת החמה עם שנת הלבנה (בתכלית השלימות)". דהנה שמש הוא בחי' משפיע — דוגמת ענין ההילוך מלמעלמ"ט, ולבנה (דלית לה מגרמה כלום"י) הוא בחי' מקבל — דוגמת ענין ההילוך מלמטלמיע"י. וענין שנת העיבור (ובפרט שנת העיבור דסיום מחזור קטן) הוא צירוף וחיבור ב' העבודות [העבודה דשמש (בחי'

(46) פסחים קטז, א.

(47) ראה גם אוה"ת שם תרצא, ב.

(48) ראה לקיש' ח"ג ע' 782 (הראי' לזה מ.שעטנז').

(49) בחוקתי כו, יב.

(50) ובנוגע ל, והתהלכתי — פשוט שכולל ב' הבחינות, מכיון (שאין זה שני פירושים כ"א) שפירוש, והתהלכתי הוא ב' אופני הילוך. ועדיין הוא גם בנוגע ל, קוממיות"י (דלקמן בפנים).

(51) דרושי ד"ה והתהלכתי — אוה"ת ויקרא (ברך ב') ע' תרמ ואילך. לקו"ת ראה כו, א. אמ"ב שער הקיש' פפ"ז. ספסיח ואילך.

(52) בחוקתי כו, יג.

(53) ראה חדא"ג מהרשי"א לבי"ב שבהערה הבאה.

(54) בי"ב עה, א. סנהדרין ק, א.

(55) אמ"ב שם פפ"ט. אוה"ת שם ע' תרנג. תערביג.

(56) ראה בארוכה בסכתב דא"צ תשרי תשל"ח, ושי"נ.

(57) זח"ב קמה, ב. ועוד.

משפיע, הילוך מלמעלמ"ט, שבכללות הוא" עבודת הצדיקים), והעבודה דלבנה (בחי' מקבל, הילוך מלמטלמ"ע, שבכללות הוא" עבודת הבעלי תשובה), שייעשו ענין אחד (שנה תמימה), כמשנ"ת לעיל" בארוכה. וכמ"ש" ועינינו מאירות כשמש וכירח, שהכוונה בזה היא [לא רק שיהיו ב' המעלות, המעלה דשמש והמעלה דירח אלא גם] שב' הענינים (והמעלות) יהיו כאחד.

וענין זה [צירוף ואיחוד ב' ענינים הנ"ל] הוא הכנה וכלי [ובאופן דאבר, שהוא לא רק מקבל אלא גם ממשיך"] להמשכת אוא"ס שלמעלה מגדר. מעלה ומטה". [וע"ד הידוע" של אחרי השלימות דאתערותא דלתתא (בחי' לבנה) וגילוי אתערותא דלעילא (בחי' שמש) (הנמשכת ע"י אתערותא דלתתא) נמשך אח"כ בחי' אתעדל"ע ממקום שאין אתעדל"ת מגעת שם כלל]. ששלימות העבודה [בצירוף ב' ענינים הנ"ל, שנה תמימה] הוא האתר שלים, שהוא כלי להשראת אוא"ס, דקוב"ה שריא באתר שלים". ועד שערי"ז נעשה המשכת העצמות שהוא אמיתית ותכלית השלימות. ונעשים ישראל וקוב"ה (ע"י אורייתא) כולא חד", ובאופן שאין שייד לחלק ביניהם, מכיון שתורת אמת מעידה שהם חד.

(58) ראה לקריש חי"כ ע' 288 הערה 65.

(59) לקריש שם ע' 287-8.

(60) נוסח התפלה דשבת (נשמת), וראה בהמצויין בלקריש שם ע' 290 הערה 83.

(61) תריא קיד, ב. לקרית ראה כב, סע"ד. דיה אדון עולם תשיג פיה. ובכ"מ.

(62) לקרית שה"ש כד, סע"א ואילך.

(63) זחיג ז, ב.

(64) ראה זהר שם עג, א.